

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI EUROOPAN MERI-, KALATALOUS- JA VESIVILJELYRAHASTON SUOMEN OHJELMASTA 2021–2027 MYÖNNETTÄVÄSTÄ TUESTA

1. Ehdotetun asetuksen tausta

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) ohjelmasta myönnettävistä tuista ja niiden hallinnoinnista säädetään Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1060 (yleisasetus) ja sen nojalla annettavissa komission säädöksissä sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2017/1004 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1139 (erityisasetus) ja sen nojalla annettavia komission säädöksissä.

Esityksen lähtökohtana ovat Euroopan unionin asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta Euroopan unionin jäsenvaltioissa. EU-asetuksiin on kuitenkin jätetty kansallista liikkumavaraa, mistä johtuen on tarpeen määritellä rahoituksen myöntämistä ja maksamista koskevat tarkemmat säännöt kansallisella tasolla. Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa (997/2021) säädetään rahaston varoista myönnettäviä avustuksia koskevan järjestelmän perusteista. Lailla säädetään Suomen EMKVR-ohjelman hallinnoimiseksi ja toimeenpanemiseksi tarpeellisista säännöksistä, kuten toimivaltaisista viranomaisista ja menettelyistä tukien myöntämiseen ja maksamiseen liittyen. Laissa on useissa pykälissä alemman asteista norminantoa koskevat säännökset.

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä kustannuksista, tuen määrästä, avustusmuotojen käyttökohteista, käytön perusteista ja suuruudesta sekä vastikkeetta tehdyn työn arvosta ja enimmäismäärästä (10 §). Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kehittämissuunnitelman sisällöstä ja esittämisestä (14 §) sekä yhteisrekisterinpitäjien keskinäisistä vastuista (24 §).

2. Ehdotetun asetuksen sisältö

Yleiset perustelut

Ehdotettujen säännösten tarkoituksena on selkeyttää tuen hakijoiden kannalta tuen hakemiseen ja hankkeen toteuttamiseen liittyviä menettelyjä. Tarkoituksena on myös selkeyttää säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten näkökulmasta niiden myöntäessä EMKVR-ohjelman mukaisia tukia. Säännösten keinoin voidaan vähentää tulkintaeroja tukien hallinnointiin liittyvissä menettelyissä ja näin yhtenäistää käytäntöjä. Yhdenmukaiset käytännöt tehostavat viranomaisten toimintaa ja ovat tärkeitä tuen saajien yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

Valtioneuvoston asetus Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmasta myönnettävästä tuesta ehdotetaan soveltamisen helpottamiseksi jaettavaksi lukuihin. Asetuksen 1 luvussa säädettäisiin yleisistä säännöksistä. Asetuksen 2 luvussa säädettäisiin tuen määrästä. Asetuksen 3 lukuun otettaisiin tarkemmat säännökset hyväksyttävistä kustannuksista ja vastikkeetta tehdyn työn arvosta ja enimmäismäärästä. Asetuksen 4 luvussa säädettäisiin avustusmuodoista ja 5 luvussa erinäisistä säännöksistä, kuten kehittämissuunnitelmasta ja voimaantulosta.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku

Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Pykälässä säädettäisiin, että asetusta sovelletaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetussa laissa (997/2021) tarkoitettuun Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmasta myönnettävään tukeen.

2 luku

Tuen määrä

2 §. Tuen enimmäismäärä yleishyödyllisissä hankkeissa. Pykälässä säädettäisiin tuen enimmäismääräksi 80 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista yleishyödyllisissä kehittämis- ja investointihankkeissa sekä viranomaishankkeissa, ellei tästä poikkeamiseen olisi erityistä syytä. Pykälässä säädettäisiin tuen enimmäismäärästä, ja tuen myöntävänä viranomaisena toimiva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi päättää myös alhaisemman tukiprosentin soveltamisesta. Yli 50 prosentin tukea voitaisiin myöntää erityisasetuksen mukaisten ehtojen täyttyessä. Erityisasetuksen 41 artiklassa on säädetty julkisen tuen intensiteetin enimmäismäärästä, joka on 50 prosenttia toimen tukikelpoisten menojen kokonaismäärästä. Tälle pääsäännölle on kuitenkin asetuksen liitteessä III asetettu useita poikkeuksia. Liitteen mukaan yli 50 prosentin tukea voidaan myöntää muun muassa seuraavissa tapauksissa: Julkisten elinten toteuttamille toimille voidaan myöntää enintään 100 prosentin tukea. Muille kuin julkisille toimijoille voidaan myöntää enintään 100 prosentin tukea, jos toimet täyttävät kaikki seuraavista kriteereistä: i) ne ovat kollektiivisen edun mukaisia; ii) niillä on kollektiivinen tuensaaja; iii) niillä on innovatiivisia piirteitä tai niissä varmistetaan niiden tulosten julkinen saatavuus. Kalatalouden paikallisen kehittämisen puitteissa toteutettavissa hankkeissa riittää, että yksi seuraavista kriteereistä täyttyy: i) ne ovat kollektiivisen edun mukaisia; ii) niillä on kollektiivinen tuensaaja; tai iii) niillä on innovatiivisia piirteitä tapauksen mukaan paikallisella tasolla ja niissä varmistetaan niiden tulosten julkinen saatavuus. Yleishyödyllisillä hankkeilla tarkoitetaan nimenomaan sellaisia hankkeita, jotka täyttävät edellä mainitut EU-asetuksesta tulevat kriteerit. Yleishyödyllisiä investointihankkeita voivat olla esimerkiksi julkisiin kalasatamiin tehtävät investoinnit ja ympäristökunnostuksiin liittyvät investoinnit. Säännökset tuen määrästä ovat uusia aiempaan ohjelmakauteen verrattuna. Ohjelmakaudella 2014–2020 tuen enimmäismäärät määriteltiin rahastoa koskevassa EU-asetuksessa sekä kansallisen toimintaohjelman liitteessä, jonka valtioneuvosto hyväksyi. Ohjelmakaudella 2014–2020 tuen enimmäismäärä on ollut yleishyödyllisissä investoinneissa 80 prosenttia ja julkisen tai kollektiivisen toimijan toteuttamissa yleishyödyllisissä kehittämishankkeissa 100 prosenttia. Ohjelman muuttuneen rakenteen vuoksi tuen enimmäismääriä ei voi enää määrittää ohjelmassa tai sen liitteissä, ja sen vuoksi tuen määrästä on tarpeen säätää tarkemmin kansallisella asetuksella. Valtionavustuslain (688/2001) 6 §:n mukaan myönnettävä valtionavustus ei saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyttä määrää, jollei valtionavustuksen myöntämisen

tavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömistä ja perustelluista syistä muuta johdu. Vaatimus tuen saajan omarahoitusosuudesta nähdään tärkeänä, sillä se sitouttaa tuen saajan hankkeeseen ja sen tavoitteisiin. Tämän vuoksi 100 prosentin tukea myönnettäisiin ainoastaan poikkeustapauksissa. Poikkeamiseen voi olla erityinen syy esimerkiksi silloin, kun kyseessä on viranomaisten toteuttama, EU-lainsäädännön edellyttämä toimi tai kyseessä on paikallisen kehittämisen toimintalinjasta rahoitettava yleishyödyllinen hanke. Yleishyödyllinen hanke voi olla myös toimialan kannalta strategisesti tärkeä hanke, joka ei toteutuisi ilman korkeampaa tukea. Tällaisia hankkeita voivat olla esimerkiksi menekinedistämiseen liittyvät toimet tai yleiset laatu- ja sertifiointihankkeet sekä toimialaa laajasti hyödyttävät monivuotiset innovaatio-ohjelmat.

3 §. Tuen enimmäismäärä muissa kuin yleishyödyllisissä kehittämishankkeissa. Pykälässä säädettäisiin tuen enimmäismäärästä kehittämishankkeissa, jossa hyöty kohdistuu vain sen toteuttajalle tai hyvin rajatulle toimijajoukolle. Ohjelmakaudella 2014–2020 yksityisten toteuttamien kehittämishankkeiden enimmäismääräksi on hyväksytty enintään 60 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista edellyttäen, että hankkeeseen ei ole sisällytetty tuotannollisia investointeja. Tällaisia yksityisten toteuttamia kehittämishankkeita ei ole kuitenkaan käytännössä rahoitettu ohjelmakaudella 2014–2020. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin pääsääntö tuen enimmäismäärästä sellaisissa kehittämishankkeissa, jotka eivät ole yleishyödyllisiä. Tuen enimmäismäärä muissa kuin yleishyödyllisissä kehittämishankkeissa olisi 50 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Lisäksi muille kuin yleishyödyllisille kehittämishankkeille asetettaisiin 200 000 euron euromääräinen raja. Rajoittamalla tuen enimmäismäärää pyritään ensisijaisesti varmistamaan ohjelmakauden rahoituksen riittävyys. Lisäksi 50 prosentin tuen enimmäismäärällä pyritään yritysten yhdenvertaiseen kohteluun. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan yritysten kehittämistoimenpiteisiin voidaan myöntää avustusta lähtökohtaisesti enintään 50 prosenttia avustuksen perusteena olevista kustannuksista. Enintään 200 000 euron tuki mukailisi myös EU:n valtioneuvoston yleisen vähämerkityksellisen tuen enimmäismäärää (de minimis -tuki). Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeus pääsääntöön siten, että pienimuotoisessa rannikko- ja sisävesikalastuksessa tuen enimmäismääräksi säädettäisiin enintään 60 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Erityisasetuksen 2 artiklassa pienimuotoiseksi rannikko- ja sisävesikalastukseksi määritellään kalastus, jota harjoitetaan alle 12 metriä pitkillä kalastusaluksilla, jotka eivät käytä vedettäviä pyydyksiä. Pienimuotoista rannikko- ja sisävesikalastusta harjoittavien toimijoiden mahdollisuudet toteuttaa kehittämishankkeita ovat toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi rajallisempia kuin muiden kalatalouden yritystoimintaa harjoittavien yritysten. Tämän vuoksi pienimuotoista rannikko- ja sisävesikalastusta harjoittavien toimijoiden toteuttamien kehittämishankkeiden tuen enimmäismäärä olisi 60 prosenttia. Pienimuotoista rannikko- ja sisävesikalastusta koskeviin hankkeisiin sovellettaisiin myös 200 000 euron euromääräistä rajaa.

4 §. Tuen enimmäismäärä muissa kuin yleishyödyllisissä investointihankkeissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen määrästä yritysten investointihankkeissa. Kalastuksen ja vesiviljelyn investointihankkeissa tuen määrä olisi enintään 40 prosenttia investoinnin hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Kalan jalostuksen ja tukkukaupan investointihankkeissa tuen määrä olisi enintään 20 prosenttia. Nämä vastaavat ohjelmakauden 2014–2020 tasoa. Kyse olisi tuen enimmäismäärästä ja tuen myöntävä viranomainen voisi päättää myös alhaisemman tukiprosentin soveltamisesta. Ohjelmakaudella 2014–2020 investointihankkeissa tuen määrä on vaihdellut 20-50 prosentin välillä riippuen toimialasta. Kollektiivisille investoinneille on aiemmin ollut mahdollista myöntää enintään 60 prosentin tuki. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tapauksista, joissa edellä 1 momentissa säädetyistä enimmäismäärästä voidaan poiketa. Poikkeamisperusteet perustuvat valtioneuvoston periaatepäätöksenä 8.7.2021 hyväksytyyn Kotimaisen kalan edistämishankkeeseen. Edistämishankkeessa on linjattu, että korotetulla tuella edistetään tutkimuksen ja yritysten yhteistyötä sekä yritysten ympäristöinvestointeja. Korotettuun tukeen oikeuttava tutkimuksen ja yrityksen yhteistyö voidaan osoittaa kyseisten tahojen välisellä sopimuksella. Kotimaisen kalan edistämishankkeen mukaan normaalia korkeampaa investointi- ja

tuotekehitystukea tulisi myöntää myös vajaasti hyödynnettyjen kalalajien sekä kalateollisuuden sivuvirtojen jalostukseen elintarviketuotteiksi ja korkean lisäarvon tuotteiksi. Tällöin hankkeen tulisi merkittävästi edistää vajaasti hyödynnettyjen lajien sekä kalateollisuuden sivuvirtojen jalostusta elintarvikkeiksi ja korkean lisäarvon tuotteiksi eli tuen tulisi kohdistua nimenomaan kyseiseen toimintaan. Ympäristöinvestointien osalta hankkeen tulee selkeästi kohdistua ympäristövaikutusten pienentämiseen tai eläinten kokeman hyvinvoinnin parantamiseen ja siten poiketa yleisesti käytössä olevista standardiratkaisuista. Lisäksi enimmäistukimäärää voitaisiin korottaa pienimuotoisen rannikkokalastuksen tai sisävesikalastuksen hankkeissa. Pienimuotoisen kalastuksen kehittäminen on selkeä painopiste rahaston EU-lainsäädännössä ja Suomen EMKVR-ohjelmassa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että yksittäisen hankkeen osalta tuen enimmäismäärää voitaisiin korottaa kullakin edellä mainitulla perusteella enintään 10 prosenttiyksikköä. Lisäksi säädettäisiin enimmäistukimäärästä, jota ei voisi ylittää. Korotukset voisivat kumuloitua keskenään, mutta tuen määrä ei kuitenkaan voisi ylittää 60 prosenttia pienimuotoiseen rannikko- ja sisävesikalastukseen liittyvissä hankkeissa. Näin ollen esimerkiksi pienimuotoisen rannikkokalastuksen investointihankkeissa, joissa tuen enimmäismäärän perustaso on 40 prosenttia, voitaisiin ottaa huomioon ainoastaan kaksi korotusperustetta. Muussa kalastuksessa, joka ei kuuluisi pienimuotoisen rannikko- ja sisävesikalastuksen piiriin, sekä vesiviljelyssä, jalostuksessa ja tukkukaupassa tuki voisi olla enintään 50 prosenttia. Enimmäismääräksi asetetulla 50 prosentilla myös varmistetaan erityisasetuksessa asetetun tuen enimmäismäärän noudattaminen, koska muille kuin pienimuotoiselle rannikko- ja sisävesikalastukselle ei ole erityisasetuksessa säädetty yleistä poikkeusta 50 prosentin enimmäistukitasoon.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kuitenkin tuen enimmäismääräksi 40 prosenttia erityisasetuksen 17, 18 tai 19 artiklan nojalla tuettuihin toimiin. Kyseessä ovat niin sanotut laivastotoimet, joille on asetettu erityisasetuksen liitteessä III normaalia alhaisempi tuen enimmäismäärä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi maa- ja metsätalousministeriötä kuultuaan päättää korkeamman tuen soveltamisesta erikseen määriteltyihin tarkoituksiin, joiden toteuttaminen on kalatalouden kehittämisen kannalta strategisesti tärkeää, mutta joita koskevat hankkeet eivät lähde liikkeelle alhaisemmalla tuella esimerkiksi hankkeen korkeamman riskin tai käynnistysvaiheen korkeiden kustannusten johdosta. Käytännössä maa- ja metsätalousministeriö puoltaisi lausunnollaan ELY-keskuksen esitystä korkeamman tuen myöntämisestä yksittäiselle hankkeelle. Enimmäismäärästä päätettäessä on huomioitava EU-lainsäädännön asettamat puitteet julkisen tuen intensiteetille.

5 §. Tuen enimmäismäärä hylkeiden kalataloudelle aiheuttamia vahinkoja ehkäisevissä hankkeissa. Pykälässä säädettäisiin korkeampi tuen enimmäismäärä hankkeille, joissa ehkäistään hylkeiden kalataloudelle aiheuttamia vahinkoja. Kotimaisen kalan edistämishojelman mukaan normaalia korkeampaa investointitukea tulisi myöntää kalastajien ja vesiviljelijöiden investointeihin, joilla ehkäistään erityisesti hylkeiden aiheuttamia vahinkoja. Myös saimaannorpan aiheuttamia vahinkoja ehkäiseviä hankkeita voidaan tukea korkeammalla tuella. Tuki voisi tällöin olla pienimuotoisessa rannikko- ja sisävesikalastuksessa enintään 80 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista ja vesiviljelyssä enintään 60 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista, kun kyseessä on pk-yritys. Suuryritysten osalta noudatettaisiin edellä 3 ja 4 §:ssä asetettuja tuen enimmäismääriä. Hylkeiden aiheuttamien vahinkojen vähentäminen on tunnustettu keskeiseksi haasteeksi alkutuotannon edellytysten turvaamisessa myös Suomen EMKVR-ohjelmassa.

3 luku Hyväksyttävät kustannukset ja vastikkeetta tehdyn työn arvo ja enimmäismäärä

6 §. Hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin kustannusten hyväksymisen keskeisestä elementistä, jonka mukaan kustannusten on aiheuduttava hankkeesta. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kustannusten tulee olla todennettavissa ja ne tulee kohdentaa hankkeelle

perustellulla, oikeudenmukaisella ja tasapuolisella tavalla. Tämä koskisi todellisten kustannusten perusteella maksettavia tukia. Yksinkertaistetut kustannusmallit (eli muihin kuin todellisiin kustannuksiin perustuvat avustusmuodot) perustuvat etukäteen määriteltyihin laskelmiin ja tietyn tuloksen saavuttamiseen. Näistä avustusmuodoista säädetään tarkemmin luvussa 4.

7 §. Palkkakustannukset. Pykälässä säädettäisiin palkkakustannusten tukikelpoisuutta koskevista yleisistä periaatteista. Palkkakustannukset ovat muissa kuin investointihankkeissa usein suurin hankkeesta aiheutuva kustannuserä, minkä vuoksi niiden tarkempi määrittely on tärkeää. Pykälän 1 momentin mukaan tukikelpoisina palkkakustannuksina voitaisiin hyväksyä tuen saajalle tukipäätöksen mukaisen hankehenkilöstön hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisesta työstä aiheutuneet palkkakustannukset sekä muut lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset. Tämä tarkoittaa sitä, että tuen myöntävälle viranomaiselle on jo tukihakemuksen yhteydessä toimitettava sellaiset tiedot suunnitellun työn sisällöstä, että viranomainen voi arvioida työn tarpeellisuuden hankkeen toteuttamisen kannalta. Edelleen momentin mukaan palkkakustannusten tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi, että henkilöllä on kirjallinen tehtävänkuvaukset, jonka perusteella viranomainen arvioi tehtävien tarpeellisuuden hankkeen kannalta. Hakijan on esitettävä tukihakemuksen yhteydessä tiiviit kuvaukset hankkeelle suunnitellun hankehenkilöstön tehtävänkuvista sekä perustelut sille, miksi tehtävät ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat tarpeellisia hankkeelle. Hankkeesta aiheutuvia palkkakustannuksia voivat olla esimerkiksi hankepäällikön ja hankekoordinaattorin palkkakustannukset. Vaatimuksesta esittää tehtävänkuvaa voidaan poiketa esimerkiksi silloin, kun on kyse yksityisen yrittäjän toteuttamasta hankkeesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että vuosiloma-ajan ja vapaajaksojen palkkakustannukset ovat tukikelpoisia siltä osin kuin palkat on ansaittu hankkeen tai toiminnan avustuspäätöksen mukaisena toteuttamisaikana ja tosiasiallisesti maksettu työntekijälle avustuksen viimeisen erän maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä. Tämä perustuu yleisasetuksen 53 artiklan 1 kohdan a alakohtaan, jonka mukaan korvauksia voidaan tuensaajalle maksaa tosiasiallisesti aiheutuneista ja maksetuista tukikelpoisista kustannuksista. Sairausloman ja perhevapaan ajalta maksetut palkat ovat tukikelpoisia siltä osin kuin avustuksen saaja ei ole saanut eikä ole oikeutettu saamaan niihin korvausta muualta.

8 §. Käytettyinä hankitut koneet ja laitteet. Pykälässä säädettäisiin käytettyinä hankittujen koneiden ja laitteiden hankintakustannusten tukikelpoisuudesta. Pykälässä tarkoitettuja tukikelpoisuuden edellytyksiä sovellettaisiin myös mahdollisiin ulkomailta käytettyinä hankittuihin koneisiin ja laitteisiin. Hankittavien koneiden ja laitteiden olisi oltava tarkoituksenmukaisia tukipäätöksessä määrättyyn käyttötarkoitukseen ja käyttöaikaan nähden. Tarkoituksenmukaisuutta harkittaessa on otettava huomioon koneiden ja laitteiden tekniset vaatimukset. Kaikkien pykälässä todettujen edellytysten olisi täyttyvä, jotta kustannukset olisivat tukikelpoisia. Pykälässä säädettäisiin edellytykseksi, että kustannukset eivät ylitä koneen tai laitteen käypää arvoa. Tukiviranomainen voi edellyttää tuen saajaa esittämään asiasta selvityksen. Lisäksi hankittavan koneen tai laitteen jäljellä olevan käyttöiän olisi oltava riittävä tukipäätöksessä määrättyyn omaisuuden käyttötarkoitukseen ja käyttöaikaan sekä hankkeen tavoitteeseen nähden. Koneen tai laitteen olisi oltava teknisiltä ominaisuuksiltaan asianmukainen tarkoitettuun käyttöön. Edellytyksenä olisi myös, että hankintaan ei ole saatu viiden edeltävän vuoden aikana julkista tukea. Todistustaakka koneen tai laitteen hankintaan aiemmin saadusta julkisesta tuesta on tuen saajalla. Viiden vuoden määräaika lasketaan myyjän koneeseen tai laitteeseen saaman julkisen tuen viimeisestä maksupäivästä. Käytetty kone tai laite katsotaan hankituksi silloin, kun tuen saaja on tehnyt siitä sitovan hankintapäätöksen. Sitovalla hankintapäätöksellä tarkoitetaan ostosopimuksen tai tilauksen tekemistä taikka maksun suorittamista. Jos tuen saaja ei kykene osoittamaan, ettei koneen tai laitteen hankintaan ole saatu julkista tukea viiden hankintaa edeltäneen vuoden aikana, ei sellaisen koneen tai laitteen hankinnasta aiheutuvia kustannuksia voida hyväksyä tukikelpoisiksi kustannuksiksi.

9 §. Osamaksu. Pykälässä säädettäisiin osamaksulla hankitun omaisuuden hankintamenosta aiheutuvien kustannusten tukikelpoisuudesta. Tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi, että tuen saajalla on oikeudellisesti sitova sopimukseen perustuva velvollisuus maksaa jäljellä oleva velka

rahoitusyhtiölle tai myyjälle, omaisuuden hallinta on tosiasiallisesti siirtynyt tuen saajalle ja että omaisuuden omistusoikeus on siirtynyt tuen saajalle tai omaisuuden omistusoikeutta vastaavat oikeudet ovat siirtyneet tuen saajalle siten, että tuen saaja on oikeutettu tekemään omaisuudesta poistoja sekä vähentämään arvonlisäveron, jos tuen saaja on arvonlisäverovelvollinen. Kaikkien 1 momentissa säädettyjen edellytysten olisi täytyttävä, jotta kustannukset olisivat tukikelpoisia. Pykälän 2 momentin mukaan, sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, jos osamaksua koskevassa sopimuksessa on siirretty myyjän oikeuksia rahoitusyhtiölle tai muulle rahoittavalle taholle, ovat omaisuuden hankintamenosta aiheutuvat kustannukset tukikelpoisia vain, jos rahoittava taho on maksanut velaksi jääneen kauppahinnan tuen saajan puolesta myyjälle. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kustannuseristä, jotka eivät ole tukikelpoisia. Momentin mukaan tukikelpoisia kustannuksia eivät olisi osamaksulla hankitusta omaisuudesta tuen saajalle aiheutuvat hallinto-, rahoitus-, korko-, vakuutus-, korjaus- ja huoltokustannukset. Tukikelpoisia kustannuksia eivät olisi myöskään muut mainittuihin kustannuksiin rinnastettavat vastaavat kustannukset.

10 §. Tuen ulkopuolelle jäävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin kokoavasti niistä kustannuksista, joihin tukea ei voitaisi myöntää. Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin hakijalta tai hänen lähipiiriltään tehtävien hankintojen tukikelpoisuudesta. Vastaava säännös on sisällytetty jo ohjelmakauden 2014–2020 tukikelpoisuussääntöihin ja tukipäätösehtoihin. Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin tukikelvottomiksi korot, provisiot ja varainsiirtovero sekä muut investoinnin tai muun toimenpiteen rahoituksesta aiheutuvat kustannukset. Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin leasingkustannuksista. Pykälän 4 kohdassa tarkennettaisiin arvonlisäveroa koskevaa sääntelyä. Yleisasetuksen 64 artiklassa on säädetty arvonlisäveron olevan tukeen kelpaamatonta tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Selkeyden vuoksi on kuitenkin tarpeen vielä täsmentää ja tiukentaa sääntelyä kansallisesti, jotta sellaiset kustannukset, jotka eivät jää tuen saajan lopullisiksi kustannuksiksi, eivät tulisi tukikelpoisiksi. Tuen saajan tulee esittää luotettava selvitys siitä, että kustannukset jäävät tuen saajan lopullisiksi kustannuksiksi. Pykälän 5 kohdassa jätettäisiin tuen ulkopuolelle myös muut kustannukset, jotka eivät jäisi tuen saajan lopullisiksi kustannuksiksi. Pykälän 6 kohdassa säädettäisiin tuen ulkopuolella palkat ja palkkiot siltä osin, kuin ne ylittävät vastaavasta tehtävästä yleisesti maksettavan palkan ja palkkion määrän. Pykälän 7 kohdassa säädettäisiin tuen ulkopuolelle matkakustannukset siltä osin, kuin ne ylittävät määrän, joka korvattaisiin matkan suorittamisen aikana voimassa olevan valtion matkustussäännön mukaan. Pykälän 8 kohdan mukaan tukea ei myönnettäisi sakkoihin, pysäköintivirhemaksuihin, rikemaksuihin eikä muihin lakiin perustuviin taloudellisiin seuraamuksiin taikka oikeudenkäyntikuluihin. Tukikelpoisuussääntöjä on pyritty yhdenmukaistamaan EU:n alue- ja rakennepolitiikan hankkeisiin sovellettavien sääntöjen sekä maaseuturahastosta rahoitettaviin hankkeisiin sovellettavien sääntöjen kanssa.

11 §. Vastikkeetta tehdyn työn arvo ja enimmäismäärä. Pykälässä säädettäisiin vastikkeetta tehdyn työn arvosta. Vastikkeettomana työnä hankkeen yksityiseen rahoitusosuuteen voitaisiin hyväksyä kohtuullinen määrä tuen saajan tai tuen saajan palveluksessa olevan henkilöstön omaa tai talkootyötä. Laskennassa käytettävän palkan on oltava kohtuullinen ja se ei saa olla korkeampi kuin vastaavasta työstä yleisesti maksetaan. Tuen myöntävä viranomaisella tekisi päätöksen vastikkeettoman työn arvosta ja määrästä tukipäätöksellä. Vastikkeetta tehdyn työn osuus voisi olla kuitenkin enintään 20 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kuitenkin, että investointihankkeissa vastikkeetta luovutetun työn arvo olisi aina 20 euroa tunnilta. Aluksen, traktorin tai muun vastaavan työkonteen käyttämisen arvoksi luetaan lisäksi 35 euroa tunnilta. Oman työn arvo säilyisi samana kuin ohjelmakaudella 2014–2020. Koneella tehtävää työtä on sisällytetty ohjelmakaudella 2014–2020 muutamiin hankkeisiin ja kyseessä on tällöin ollut yleensä traktorilla tai kaivurilla tehty työ. Oman työn arvot ovat lähellä vuoden 2020 toteutuneita urakointihintoja (TTS Työtehoseuran julkaisu 457/2021). Koneella tehtävän työn arvoa kuitenkin nostettaisiin viidellä eurolla 35 euroon yleisen kustannusten nousun seurauksena.

4 luku Avustusmuodot

12 §. Avustusmuodot. Pykälässä säädettäisiin avustusmuodoista. Avustusmuodolla tarkoitetaan mallia, jonka mukaisesti tukea myönnetään tuen saajalle. Yleisasetuksen 53 artiklan mukaan tukea voidaan myöntää korvauksena tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista, kertakorvauksena, yksikkökustannuksina ja kiinteämääräisenä rahoituksena. Tosiasiallisten kustannusten korvaamisen lisäksi Suomen EMKVR-ohjelmasta voitaisiin myöntää rahoitusta kertakorvauksena ja kiinteämääräisenä rahoituksena. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tuen hakijan tulisi ilmoittaa tukihakemuksessa se avustusmuoto tai avustusmuodot, joita haluaa hankkeelle käytettävän sekä esitettävä perusteet kustannusten kohdentamiselle. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen hankkeella käytettävistä avustusmuodoista ja päätös tehdään hankkeen koko toteuttamisajaksi. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin poikkeus edellä 3 momentissa mainittuun ja annettaisiin ohjelman hallintoviranomaisena toimivalle maa- ja metsätalousministeriölle mahdollisuus päättää etukäteen määräaikaisessa hakumenettelyssä käytettävistä avustusmuodoista. Yleisasetuksen 73 artiklan mukaan hallintoviranomaisen on vahvistettava syrjimättömät ja avoimet perusteet ja menettelyt toimien valintaa varten. Hallintoviranomaisen päättäessä hakumenettelyssä käytettävistä avustusmuodoista on mahdollisuus yksinkertaistaa hakumenettelyjä silloin, kun se nähdään tarkoituksenmukaiseksi.

13 §. Kertakorvaus. Pykälässä säädettäisiin kertakorvauksena korvattavan hankkeen yleisistä periaatteista. Kertakorvausmenettelyyn perustuvissa hankkeissa tuen saajan ei tarvitse maksatushakemuksen yhteydessä esittää tositteita todellisista kustannuksista, vaan tukikelpoisuus ja tuen maksaminen perustuvat hankkeella aikaansaadun tuotoksen todentamiseen. Kertakorvausmenettelyn yhtenä tavoitteena on yksinkertaistaa pienten hankkeiden hallinnointia sekä keventää maksamisvaihetta. Kertakorvausmenettelyn soveltumisen hankkeeseen ratkaisisi tuen myöntävä viranomainen. Viranomainen hyväksyy maksettavaksi tukikelpoiset kustannukset ennalta vahvistetun kertakorvauksen perusteella. Hakijan tulee siksi hakemusvaiheessa esittää yksityiskohtaiset laskelmat hankkeen toteuttamiselle. Näiden perusteella viranomainen voi arvioida, onko esitetty hankesuunnitelma sopiva kertakorvausmenettelyyn. Lähtökohtaisesti kertakorvausmenettely soveltuu parhaiten lyhytkestoisiin ja sisällöltään selkeisiin hankkeisiin, joissa hankkeen tulokset ovat selkeästi ja yksiselitteisesti määriteltävissä ja todennettavissa. Päätöksen ehdoissa eritellään, mikä tai mitkä tulokset hankkeessa tulee toteuttaa ja mitkä asiakirjat vaaditaan niiden toteutumisen todentamiseksi maksatushakemuksessa. Tuen maksu ratkaistaan sillä perusteella, onko tukipäätöksen mukainen tulos täysimääräisesti saavutettu, eikä maksua voi suorittaa suhteutettuna osittain toteutuneisiin tavoitteisiin. Toisin sanoen tuki maksetaan joko täysimääräisesti tai sitä ei makseta lainkaan, ja maksuperusteena on tavoitteiden täysimääräinen toteutuminen. Tuen saajan ei tarvitse esittää tositteita tai muita asiakirjoja todellisista kustannuksista. Maksatuksessa, paikan päällä tehtävissä varmennuksissa tai tarkastuksissa tarkastetaan vain se, onko tulos tai toimenpide toteutunut päätöksen mukaisesti. Kertakorvaushanke voidaan kuitenkin tukipäätöksessä jakaa osiin, jolloin maksu kustakin osasta suoritetaan sen tavoitteiden toteuduttua. Kertakorvaushanketta koskevaa päätöstä voidaan muuttaa vain toteuttamisajan osalta. Hankkeen sisältöä ja tavoitteita ei siten voisi kertakorvausmallissa muuttaa kesken hankkeen toteuttamisen samalla tapaa kuin muita avustusmuotoja käytettäessä. Hankkeen kestoa voisi kuitenkin tuen saajan hakemuksen ja viranomaisen harkinnan mukaan muuttaa, jos esimerkiksi tavoitteiden saavuttaminen voidaan tällä tavoin turvata.

14 §. Välillisten kustannusten kiinteämääräinen rahoitus kehittämishankkeissa. Pykälässä säädettäisiin välillisten kustannusten kattamisesta kiinteämääräisellä rahoituksella. Kyse on yleisasetuksen 54 artiklan mukaisesta kiinteämääräisestä rahoituksesta. Suomen EMKVR-ohjelmasta voitaisiin myöntää kehittämishankkeen kustannuksiin kiinteämääräistä tukea, jonka suuruus on joko seitsemän prosenttia hankkeen tukikelpoisista välittömistä kustannuksista tai 15 prosenttia hankkeen tukikelpoisista välittömistä henkilöstökustannuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, mitä tarkoitetaan välittömällä kustannuksilla. Välittömät kustannukset kohdistuvat aina suoraan hankkeeseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin välittömistä henkilöstökustannuksista. Välittömät henkilöstökustannukset ovat kustannuksia, jotka johtuvat työnantajan ja työntekijän välisestä sopimuksesta. Niihin kuuluvat hankehenkilöstölle maksettava palkka ja siihen liittyvät lakisääteiset kustannukset mukaan lukien loma-ajan palkat ja lomarahat.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, mitä tarkoitetaan välillisillä kustannuksilla. Välillisillä kustannuksilla tarkoitetaan toimintakustannuksia, joihin sisältyvät kirjanpito-, yleishallinto- ja toimistokustannukset, hankehenkilöstön työterveys- ja virkistyskustannukset, hankehenkilöstön käyttöön varatuista toimitiloista, koneista ja laitteista aiheutuvat kustannukset sekä hankkeen ohjausryhmän tiloista ja tarjoiluista aiheutuvat kustannukset. Välittömien ja välillisten kustannusten määritelmät perustuvat ohjelmakauden 2014–2020 kansallisiin määritelmiin ja komission tiedonantoon (2021/C 200/01).

15 §. *Muiden kustannusten kuin välittömien henkilöstökustannusten kiinteämääräinen rahoitus kehittämishankkeissa.* Pykälässä säädettäisiin kustannusmallista, jossa kaikki muut kehittämishankkeesta aiheutuvat kustannukset kuin hankehenkilöstön palkkakustannukset korvataan summalla, joka on enintään 40 prosenttia välittömistä henkilöstökustannuksista. Pykälän mukaista kiinteämääräistä rahoitusta voitaisiin siis soveltaa hankkeisiin, joissa suurin osa muodostuu hankehenkilöstön palkkakustannuksista. Tuen hakijan olisi kuvattava tukihakemuksessa hankkeen toteuttaminen niin yksityiskohtaisesti, että tuen myöntävä viranomainen voi arvioida riittävän luotettavasti hankkeen toteuttamisesta syntyvien kustannusten suuruuden ja tukikelpoisuuden. Tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä ei kuitenkaan tarvitse yksilöidä toteutuneita kustannuksia eikä esittää niitä koskevia kirjanpidon tositteita viranomaiselle.

16 §. *Kalatalouden paikallisen toimintaryhmän toimintarahaa.* Pykälässä säädettäisiin kalatalouden paikallisille toimintaryhmille maksettavasta toimintarahasta. Yleisasetuksen 34 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisissa kustannuksissa on kyse strategian ja sen toiminnan edistämisen hallinnoinnin, seurannan ja arvioinnin, mukaan lukien sidosryhmien välisen yhteydenpidon, helpottamisesta eli kalatalouden paikallisen toimintaryhmän oman toiminnan rahoittamisesta. Kiinteämääräisen rahoituksen myöntäminen perustuisi yleisasetuksen 53 artiklan 1 kohdan d alakohtaan, jonka mukaan avustuksia voidaan myöntää tuensaajille kiinteämääräisenä rahoituksena. Edelleen kyseisen artiklan 3 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisesti kiinteämääräisen rahoituksen määrä vahvistettaisiin laskentamenetelmällä, jonka perustana on yksittäisten tuensaajien todennetut aiemmat tiedot. Kiinteämääräisen rahoituksen laskentaan käytettäisiin kalatalouden paikallisten toimintaryhmien edellisen ohjelmakauden toteutuneita kustannuksia. Samankaltainen malli paikallisen kehittämisen toiminnan rahoittamiseksi on tulossa käyttöön myös maaseudun Leader-ryhmille. Se on ollut myös käytössä muutamassa muussa jäsenmaassa, kuten Puolassa ja Kreikassa. Kiinteämääräistä rahoitusta maksettaisiin kalatalouden paikallisen toimintaryhmän määrärahasta rahoitettujen hankkeiden toteutuneihin maksuihin perustuen. Toimintarahaa maksettu perustuisi Hyrrä-järjestelmästä saatavaan raporttiin, jonka perusteella toteutuneista ja tuen saajille maksetuista tuista laskettaisiin tietty prosenttiosuus, joka maksettaisiin kalatalouden paikalliselle toimintaryhmälle. Paikallisen toimintaryhmän ei tarvitse toimittaa tositteita kiinteämääräisesti ilmoitetuista toiminta- ja toiminnan edistämiskustannuksistaan. Yleisasetuksen 34 artiklan mukaan tukea toimintakustannuksiin saa myöntää kuitenkin enintään 25 prosenttia strategian julkisen rahoitusosuuden kokonaismäärästä. Kiinteämääräisen rahoituksen prosenttiosuus vahvistettaisiin hallintoviranomaisen eli maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä. Kiinteämääräistä rahoitusta voitaisiin maksaa enakkona valtionavustuslain 12 § 2 momentin mukaisesti. Maksettu ennako kuitattaisiin myöhemmistä maksatushakemuksista. Ennakon maksaminen paikallisten toimintaryhmien toimintaan on välttämätöntä, sillä paikallisten strategioiden mukaisten hankkeiden maksuja alkaa arvion mukaan kertyä vasta noin yhden-kahden vuoden viiveellä. Paikallisten toimintaryhmien maksukyky ei kuitenkaan mahdollista toiminnasta syntyvien kustannusten kattamista useamman vuoden viiveellä.

5 luku Erinäiset säännökset

17 §. Kehittämissuunnitelma. Pykälässä säädettäisiin kehittämissuunnitelman esittämisestä. Kehittämissuunnitelma on tarpeellinen työväline tuen myöntämistä koskevassa harkinnassa, sillä se auttaa tuen myöntäjää ymmärtämään tuen hakijan liiketoimintaa, yrityksen taloudellista tilannetta ja sen kehitysedellytyksiä. Kehittämissuunnitelman laatiminen voi auttaa myös yritystä itseään omien kehittämistarpeidensa ja markkina- asemansa analysoinnissa. Kehittämissuunnitelma olisi esitettävä hankkeissa, joissa on kyse uuden yrityksen tai toiminnan aloittamisesta sekä hankkeissa, joihin sisältyy merkittäviä riskitekijöitä. Kyseisten kaltaisissa hankkeissa kehittämissuunnitelmasta on ollut eniten hyötyä tuen myöntävän viranomaisen harkinnassa ohjelmakaudella 2014–2020. Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus tekisi harkinnan kehittämissuunnitelman edellyttämisestä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kehittämissuunnitelman sisällöstä. Kehittämissuunnitelman sisältö vastaa pitkälti ohjelmakaudella 2014–2020 sovellettua mallia, ja suunnitelman sisältö on suunniteltu yhdessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Kehittämissuunnitelman sisältövaatimuksia kevennettäisiin poistamalla vaatimus arvioida toimialan ja markkinoiden tilannetta ja tulevaisuutta. Hakijan tekemällä toimiala- ja markkina-analyysillä on nähty olevan vähiten lisäarvoa hankkeiden käsittelyssä. Sen sijaan kuvaus toiminnan riskeistä ja niihin varautumisesta lisättäisiin sisältövaatimuksiin.

18 § Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksen voimaantulosta. Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä elokuuta 2022.

3. Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotetun asetuksen säännöksillä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia julkiseen talouteen, koska asetuksella säädettävät tehtävät ja velvoitteet voidaan hoitaa julkisen talouden suunnitelman ja hyväksytyjen valtion talousarvioiden mukaisesti. Asetuksella olisi positiivisia vaikutuksia kalatalousalan yrityksiin ja pidemmällä aikavälillä rahoitettavat toimet tukisivat myös julkista taloutta. Asetus mahdollistaa EMKVR-ohjelman rahoituksen käyttämisen tavoitteiden mukaisesti kalatalouselinkeinojen kestävä kasvun tukemiseen, määriteltyjen viranomaistoimien toteuttamiseen sekä ympäristön tilan parantamiseen. Tavoitteiden saavuttaminen merkitsisi kalatalouden yritysten liikevaihdon kasvua, työpaikkojen määrän lisääntymistä ja kalatuotteiden viennin kasvua. EMKVR-ohjelman rahoituksen avulla kasvu- ja kehityshaluiset yritykset voivat toteuttaa investointi- ja kehittämishankkeita. Ohjelmakauteen 2014–2020 verrattuna yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden rahoitustaso säilyisi pääosin ennallaan tai jopa kasvaisi toimissa, jotka täyttäsivät korotetun investointituen kriteerit.

Asetuksella on tarkoitus varmistaa toimintatapojen yhdenmukaisuus Suomen EMKVR-ohjelman mukaisia tukia myöntävissä viranomaisissa. Yhdenmukaiset menettelyt vähentävät hanketoimijoiden ja viranomaisten hallinnollisia kustannuksia.

Ohjelmakauden 2021–2027 EMKVR:sta maksettavat menot on budjetoitu momentille 30.40.62 elinkeinokalatalouden edistäminen.

Ohjelmakaudella 2021–2027 EMKVR:n täytäntöönpanoa pyritään tehostamaan ottamalla käyttöön uusia avustusmuotoja eli yksinkertaistettuja kustannusmalleja. Yksinkertaistettujen kustannusmallien ennakoitaan yleistyessään vähentävän viranomaisten työn määrää etenkin avustuksen maksatus- ja tarkastusvaiheessa. Myös tarkastusviranomaisen työmäärän ennakoitaan vähenevän niissä tapauksissa, joissa se suorittaa yksittäisiin avustuksen saajiin kohdistuvia tarkastuksia.

Yksinkertaistettujen kustannusmallien käyttöönoton odotetaan madaltavan kynnystä avustuksen

hakemiseen, koska ne yksinkertaistavat hankkeiden talouden hallinnointia. Mainituilla täsmennyksillä varmistettaisiin tuen saajan näkökulmasta ennakoitava ja yhdenmukainen toiminta viranomaisissa sekä tehostetaan varojen käyttöä.

4. Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Asetusvalmistelua ja asetusehdotuksen sisältöä on käsitelty työryhmässä, joka on asetettu valmistelemaan EMKVR:n Suomen ohjelmaa 2021–2027. Asetusvalmistelujen tueksi järjestettiin loka-marraskuussa 2021 myös hallinnon työpajoja, joihin osallistuivat välittävät toimielimet (Varsinais-Suomen, Pohjois-Savon ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä KEHA-keskus) ja kalatalouden paikalliset toimintaryhmät.

Ehdotuksesta pyydettiin lausuntoja ajalla 23.3.–21.4.2022. Lausuntopyyntö oli nähtävillä mmm.fi/lausunnolla –sivustolla ja se lähetettiin sähköisesti suoraan keskeisille sidosryhmille. Määräaikaan mennessä lausuntoja saapui 18 kpl. Lausunnon antoivat Ruokavirasto, Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Varsinais-Suomen liitto, Suomen Kalankasvattajaliitto, Kalatalouden keskusliitto (KKL), Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL), Elintarviketeollisuusliitto (ETL), Varsinais-Suomen, Pohjois-Savon ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kalatalousviranomaiset (ELY-keskukset), Aktion Österbotten ja KEHA-keskus. Lisäksi Rajavartiolaitys, Päivittäistavarakauppa ry., opetus- ja kulttuuriministeriö, Keski-Pohjanmaan liitto, Kymenlaakson liitto ja Pirkanmaan liitto ilmoittivat, ettei heillä ole lausuttavaa tai huomautettavaa asiassa. Määräajan päättymisen jälkeen saatiin lausunto vielä valtiovarainministeriöltä (VM) sekä Luonnonvarakeskukselta (Luke). Lausunnot ovat luettavissa Valtioneuvoston hankeikkunasta: <https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM011:00/2022>.

Lausunnonantajat pitivät ehdotusta pääosin hyvänä ja kannatettavana. Pääosa lausuntopalautteesta koski luvussa 2 säädettäviä tuen enimmäismääriä. Yleishyödyllisten hankkeiden osalta yksityisen rahoitusosuuden keräämistä pidettiin sinänsä kannatettavana, mutta 20 %:n rahoitusosuuden kerääminen voi olla joillekin hankkeille hankalaa. Mahdollisuutta rahoittaa tiettyjä kala-alalle tärkeitä hankkeita 100 prosentin tuella pidettiin tärkeänä. Valtiovarainministeriö piti 100 prosentin tuen myöntämistä vain poikkeustapauksissa perusteltuna.

Muiden kuin yleishyödyllisten hankkeiden osalta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toi lausunnossaan esille, että kalanjalostukseen voidaan myöntää myös yritysten kehittämisavustusta ja että EMKVR:ssä tulisi olla vastaavat tukiprosentit. Perusteita tuen enimmäismäärästä poikkeamiselle investointihankkeissa (4 §) pidettiin perusteltuina. VM korosti poikkeamisperusteiden selkeää määrittelyä ja ehdotti täsmennyksiä pykälän muotoiluun.

Aktion Österbotten, Pohjanmaan liitto ja Luke ehdottivat muiden eläinten ja lintujen lisäämistä hylkeiden kalataloudelle aiheuttamien vahinkojen ehkäisyyn liittyvien hankkeiden tuen enimmäismäärän pykälään (5 §). Myös KKL ja Varsinais-Suomen liitto ehdottivat merimetsojen lisäämistä pykälään. SAKL ja KKL pitivät 75 prosentin tukea riittämättöminä ja ehdottivat 80 prosentin tukea kyseisille hankkeille. Varsinais-Suomen liitto ehdotti jopa 100 prosentin tukea. SLL piti korotetun tuen myöntämistä vahinkojen ennaltaehkäisyyn hyvänä asiana ja ehdotti, että myös muilla ympäristöhankkeilla tulisi olla samat tukiprosentit.

SAKL ja ETL pitivät investointihankkeissa vastikkeetta tehdylle työlle määriteltyjä arvoja liian alhaisina (11 §). ELY-keskukset ja KEHA-keskus pitivät tärkeänä, että myös vastikkeetta tehdyn

työn määrälle hankkeessa olisi asetuksessa asetettu yläraja, esim. 20 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Lisäksi ELY-keskukset ja KEHA-keskus esittivät teknisluonteisia tarkennuksia etenkin hyväksyttäviin kustannuksiin.

Lausuntopalautteen huomioiminen

Yleishyödyllisten hankkeiden osalta tuen enimmäismäärän pääsäännöstä poikkeamisen mahdollisuuksia selvennettiin asetusehdotuksen muistiossa. Yksityiskohtaisen listan laatiminen poikkeustapauksista ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista. Yritysten investointihankkeiden tukiprosentteja ei ole perusteltua yhtenäistää yritysten kehittämisavustusten kanssa, sillä EMKVR:n tuen tavoitteena on kehittää kalataloutta samanarvoisesti koko Suomessa. Näin ollen alueellisia vaihteluita investointituen määrälle ei ole asetettu. Tukiprosenttien vaihteluvälit perustuvat edellisen kauden kokemuksiin, EU-lainsäädännön reunaehtoihin sekä Kotimaisen kalan edistämishjelman linjauksiin.

Hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisyyn myönnettävän tuen määrä nostettaisiin kalastuksessa 80 prosenttiin. Hylkeet aiheuttavat suurimmat vahingot sekä kalastuksessa että vesiviljelyssä, ja siksi korotetun tuen tulisi kohdistua nimenomaan hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Muiden eläinten aiheuttamat vahingot ovat huomattavasti pienemmät. Muiden eläinten aiheuttamien vahinkojen estämiseen liittyviä investointeja on mahdollista tukea normaalien investointihankkeiden tukitasoilla.

Vastikkeetta tehdyn työn osalta korotettiin koneella tehtävän työn arvoa viidellä eurolla 35 euroon. Lisäksi pykälään lisättiin ehto vastikkeetta tehdyn työn enimmäismäärästä hankkeella.

Ehdotettu asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5. Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022.